

***Trestno-právne aspekty dokazovania požiarov,
výbuchov, prevádzkových havárií
a pracovných úrazov***
***Criminal Aspects of Evidence of Fires,
Explosions, Operating Accidents
and Work Injuries***

JANA VIKTORYOVÁ¹
JAROSLAV BLATNICKÝ²

Abstrakt

Autori sa vo svojej vedeckej práci zaoberajú vybranými aspektami vyšetrovania a dokazovania požiarov, výbuchov, prevádzkových havárií a pracovných úrazov. Svoju pozornosť zamerali na podnety, osobitosti opatrení, neodkladných a neopakovateľných úkonov realizovaných pri vyšetrovaní týchto udalostí, ďalej predmet a rozsah dokazovania, tvorbu a preverku vyšetrovacích verzií a plánovanie vyšetrovania. Ich zámerom je podnietiť širokú odbornú diskusiu k tejto téme, ktorá by vyústila do ďalšieho vedeckého bádania.

Kľúčové slová

požiare, pracovné úrazy, prevádzkové havárie, výbuchy

Abstract

In their scientific work, the authors deal with selected aspects of investigation and proving of fires, explosions, operational accidents and occupational accidents. They focused their attention on incentives, specificities of measures, urgent and unrepeatable actions carried out during the investigation of these events, the subject and scope of evidence, creation and verification of investigation versions and planning of investigations. Their intention is to stimulate a broad scientific debate on this topic, which would lead to further scientific research.

Key words

fires, accidents at work, operational accidents, explosions

DOI

<http://dx.doi.org/10.37355/fvpk-2020/1-06>

1 prof. JUDr. Mgr. Jana Viktoriová, PhD., Akadémia PZ v Bratislave, vedúca Katedry vyšetrovania,
e-mail: jana.viktoryova@minv.sk

2 mjr. JUDr. Jaroslav Blatnický, PhD., Katedra vyšetrovania, Akadémia PZ v Bratislave, Sklabinská 1,
835 17 Bratislava 35, Slovenská republika, e-mail: jaroslav.blatnicky@minv.sk

Úvod

Rozvoj vedy a techniky nesporne obohatil ľudstvo v širokom spektre ľudskej činnosti. Priemyselná výroba, elektrifikovanie a plynofikovanie domácností, rozvoj v oblasti poľnohospodárstva, dopravy alebo v iných oblastiach ľudskej činnosti nesporne napomohol ku kvalite života človeka. Sprievodným javom ekonomicko-spoločenského rozvoja spoločnosti sú ale i požiare, výbuchy, prevádzkové havárie a často s nimi súvisiace pracovné úrazy. Tieto mimoriadne udalosti sú negatívnym javom tohto vývoja, keďže ľudstvu spôsobujú následky vo forme vzniku škôd rôzneho druhu. Ide o mimoriadne udalosti, ktoré sa spravidla nezaobídu bez následkov na životoch, zdraví a majetku osôb.

Závažnosť následkov týchto mimoriadnych udalostí spoločnosť prinútila, intenzívne sa zaoberať príčinami vzniku požiarov, výbuchov, prevádzkových havárií a pracovných úrazov, ako aj okolnosťami ich priebehu tak, aby mohli byť prijaté účinné opatrenia, ktoré zabezpečia efektívnu elimináciu a predchádzanie ich vzniku a aby boli osoby zodpovedné za ich vznik odhalené a za ich protiprávne konanie spravodlivo potrestané. V niektorých prípadoch ide o mimoriadne udalosti kedy za ich vznikom nestojí zavinené konanie konkrétnej osoby, ale pôsobenie vyššej moci. I v týchto prípadoch je predpokladom pre ich úspešné objasnenie efektívne a cieľavedome vedený výkon vyšetrovacej činnosti. Osobitosti vlastné požiarom, výbuchom, prevádzkovým haváriám a pracovným úrazom si preto vyžadujú ciele a plánovité využitie špecifických úkonov, metód, prostriedkov a postupov vo vyšetrovaní. Ich využitie odôvodňuje vysoká odbornosť a náročnosť odhaľovania príčin vzniku týchto mimoriadnych udalostí ako i závažnosť následkov, ktorými sú požiare, výbuchy, prevádzkové havárie a pracovné úrazy spravidla zasiahnuté.

Katedra vyšetrovania sa dlhodobo a intenzívne venuje aktualizácii tradičných metódik vyšetrovania, ako aj tvorbe nových, originálnych postupov vo vyšetrovaní. Aktuálne, na základe vyššie uvedených okolností, ako aj reflektujúc na v súčasnosti ešte stále v spoločnosti rezonujúci prípad výbuchu obytného domu v Prešove³, sa katedra vyšetrovania rozhodla opätovne systematicky zaoberať postupmi a obsahovými náležitosťami jednotlivých komponentov metodiky vyšetrovania požiarov, výbuchov, prevádzkových havárií a pracovných úrazov a vyvolať diskusiu ohľadne nosných otázok vyšetrovania týchto mimoriadnych udalostí v širokom okruhu odbornej verejnosti a to aj prostredníctvom významného vedeckého fóra, ktorý nesporne vedecká konferencia Trestno-právne a kriminalistické aspekty dokazovania predstavuje.

Snahou autorov je prostredníctvom predkladaného príspevku sprostredkovať čitateľovi vybrané aspekty vyšetrovania a dokazovania požiarov, výbuchov, prevádzkových havárií a pracovných úrazov so zameraním na podnety, osobitosti opatrení, neodkladných a neopakovateľných úkonov realizovaných pri ich vyšetrovaní, ďalej predmet a rozsah dokazovania, tvorbu a previerku vyšetrovacích verzií a plánovanie vyšetrovania.

3 *Výbuch plynu v panelovom dome v Prešove je udalosť, ku ktorej došlo v piatok 6. decembra 2019 o 12.12 h. na Mukačevskej ulici 7 v Prešove. Plyn vybuchol na deviatom poschodí a následne začali horieť štyri vrchné poschodia dvanásťposchodového domu. Schodisko domu sa pri výbuchu kompletne zrútilo. Zničená bola taktiež jeho strecha. Pri výbuchu bolo usmrtených 7 osôb, ďalších 40 bolo zranených a jedna osoba je stále nezvestná.*

Podnety, osobitosti opatrení, neodkladných a neopakovateľných úkonov pri vyšetrovaní požiarov, výbuchov a prevádzkových havárií

Medzi najčastejšie podnety na vyšetrovanie požiarov, výbuchov a prevádzkových havárií patria oznámenia:

- poškodených (fyzických a právnických osôb, napr. inšpektorát práce, banský úrad, bezpečnostní technici),
- príslušníkov Hasičského a záchranného zboru,
- pracovníkov zdravotníckych zariadení,
- svedkov.

Počiatočnými, neodkladnými úkonmi sa získavajú prvé informácie o požiari, výbuchoch a prevádzkových haváriách a zároveň sa nimi zabezpečujú dôkazy.

Medzi počiatočné opatrenia, neodkladné a neopakovateľné úkony pri vyšetrovaní požiarov, výbuchov a prevádzkových havárií patria najmä:

- zaistenie miesta,
- zaistenie prístupových a odchodových ciest pre Hasičský a záchranný zbor,
- zaistenie stôp pred zničením,
- zabezpečenie poskytnutia pomoci zraneným osobám,
- zaistenie svedkov,
- zabránenie vstupu nepovolaným osobám na miesto činu,
- zadržanie páchatela,
- zaistenie ochrany majetku zranených osôb a organizácie pred vznikom ďalších škôd,
- vykonanie obhliadky miesta činu.

Obhliadka miesta činu sa právom považuje za typický počiatočný a neodkladný úkon.

Príprava na obhliadku miesta činu – v tejto etape je predovšetkým potrebné dôkladne sa oboznámiť s charakterom miesta, charakterom výroby, používanými látkami a materiálmi, so stavom pred vzniknutou udalosťou a predbežným rozsahom udalosti.

Ide len o niektoré z najdôležitejších informácií k objasneniu danej udalosti. Nedajú sa presne určiť všetky skutočnosti, ktorým je potrebné sa venovať.

Prvá etapa obhliadky miesta činu – v nej ide predovšetkým o upresnenie rozsahu požiaru, výbuchu alebo prevádzkovej havárie a zúčastňuje sa na nej čo najmenší počet pracovníkov. V tejto etape obhliadky sa však nemanipuluje s uloženými predmetmi, rozmiestneným výrobným zariadením, s predmetmi a materiálmi, u ktorých došlo ku zmene vplyvom požiaru, výbuchu alebo prevádzkovej havárie, taktiež sa spravidla neodoberajú žiadne stopy a vzorky ku skúmaniu. Výnimku možno pripustiť v tom prípade, že vplyvom poveternostných podmienok, času alebo iných okolností sa látka potrebná na expertízu môže vypariť, zničiť, alebo inak znehodnotiť.

Druhá etapa obhliadky miesta požiaru – je rozhodujúca etapa obhliadky. Pre objasňovanie príčin požiarov, výbuchov a prevádzkových havárií je potrebné zistiť a zaistiť:

- informácie o tom, čo sa v postihnutom objekte vyrábalo, aké látky a materiály sa používali, v čom spočívalo ich nebezpečenstvo z hľadiska vzniku požiaru,
- technológiu výroby, smernice a predpisy výroby, povinnosti vedúcich pracovníkov, v ktorej časti výrobného cyklu došlo k požiaru, či k nemu nedošlo po vykonanej oprave a kto ju vykonal,
- aké závady a poruchy sa pred požiarom vyskytovali na zariadeniach, aký stav bol vo výrobnom objekte z hľadiska nedostatočnej alebo nevhodnej údržby (prach, unikajúce výpary a pod.), prípadne aký odpadový materiál sa tu nachádza (triesky, rastlinné odpady, oleje a pod.),
- stav vzduchotechniky, elektroinštalácie, zaistiť plány rozvodu, zápisy o poruchách, revízne správy a pod. Zistiť, kde boli umiestnené svetelné a elektrické zdroje, aký bol ich stav a registrácia, ich rozmiestnenie a poloha, aké materiály, predmety a zariadenia a za akých podmienok boli uskladnené v poškodenom objekte,
- aká bola pracovná doba, ktoré osoby sa bezprostredne pred požiarom zdržiavali v objekte a akú činnosť vykonávali,
- ako bol objekt zabezpečený proti vniknutiu nepovolaných osôb z vonka a možnosť pohybu zamestnancov po objekte,
- aké práce boli vykonávané v dobe pred vznikom požiaru (zváračské, práce s otvoreným ohňom, rozmrazovacie a pod.).

Úlohou obhliadky požiaru je zistenie kriminalistického ohniska na objektívne určenie príčiny vzniku požiaru.

V kriminalistickej praxi rozlišujeme tri druhy ohnisk:

- kriminalistické ohnisko požiaru – je miesto, kde požiar skutočne vznikol (miesto, kde došlo k zapáleniu páchatelom, k elektrickému skratu, samovznieteniu látky, nežiaducej chemickej reakcii s následným vznietením a pod.),
- požiarnické ohnisko požiaru – je miesto najintenzívnejšieho horenia. Spravidla sa tam požiar prejavil najintenzívnejšie, toto miesto bude aj najviac poškodené ohňom,
- laické (svedecké) ohnisko požiaru – je miesto, kde sa požiar prvotne prejavil (dym, výskyt plameňov) a preto bolo najskôr spozorované svedkami.

Je potrebné uvedomiť si, že tieto tri ohniská nemusia byť totožné. Navyše sa používa aj termín ohnisko horenia. Ide o druhotné ohniská intenzívneho horenia, ktoré sa prenášajú do okolitých miest úletom horiacich alebo tlejúcich látok a materiálov, úletom iskier alebo prenosom cez nahromadené horľavé materiály, vzduchotechniku a pod. Často môže byť toto ohnisko horenia vzdialené od pôvodného požiaru, často sa môžu tieto ohniská postupne spájať v jeden horiaci objekt.

Na stanovenie kriminalistického ohniska požiaru je potrebné sledovať všetky skutočnosti a stopy po horení, pôsobení teploty na predmety, stupeň prehorenia jednotlivých materiálov a ďalšie faktory, ktoré môžu pomôcť určiť miesto vzniku požiaru.

Dôležitým faktorom pri obhliadke miesta požiaru je šírenie ohňa. Prvotne sa oheň šíri vždy hore, následne do strán a len veľmi pomaly smerom dole.

Z uvedeného vyplýva, že hlavnou úlohou druhej etapy obhliadky miesta požiaru je predovšetkým vyhľadať a zaistiť stopy. Ide v nej predovšetkým o:

- upresnenie prípadného stanovenia jednotlivých ohnisk horenia, stanovenie šírenia požiaru,
- stanovenie kriminalistického ohniska požiaru a jeho dokumentáciu,
- určenie príčiny požiaru a pokiaľ možno aj jej dokumentovanie.

Záverečná etapa obhliadky miesta požiaru, výbuchu a prevádzkovej havárie – v tejto etape by sa mali pracovníci, ktorí obhliadku vykonali, sústrediť na zhodnotenie a vyhodnotenie všetkých poznatkov získaných vlastnou obhliadkou miesta činu.

Priebeh a výsledok obhliadky sa dokumentuje zápisnicou o obhliadke miesta požiaru. Zápisnica okrem všeobecných náležitostí by mala zachytiť:

a) pri opise miesta činu:

- plošné, plastické, pachové, chemické, biologické stopy a škrvny, opisujúce sa obvyklým spôsobom;
- poveternostné podmienky (teplota vzduchu, sila a smer vetra, hmla, dážď a pod.);
- všeobecný opis napadnutého objektu (druh konštrukcie a stavebného materiálu – nehorľavý, horľavý, ťažko horľavý), umiestnenie objektu (v izolovanej polohe alebo zastavanej časti), okolité objekty a ich druh a pod.;
- opis prístupov do objektov (cesty, ohradenie, stav dverí, brán, ich poloha, stav zámkov, závor, zástrčiek, poloha kovových zvyškov brán, dverí v rumovisku), stav okien a sklenených výplní (sklo rovné alebo ohňom deformované, vypadnuté na určitú stranu), stav iných prístupov k ohnisku požiaru (priechodov, vetrákov, rôznych otvorov a pod.);
- opis strešnej a stropnej konštrukcie (rozdielne obhorenie trávov, dosák, stropných trávov, prehorenie stropnej konštrukcie vo vnútri alebo na povrchu podlahy či stropu);
- opis komínov (dvierok do komínov, špár v murive komínov);
- opis kachlí, otvorených horenísk, dymovodu, izolačných hmôt;
- opis vnútorného zariadenia objektu (rozdielne alebo nápadné obhorenie, vrstvy a obrazce sadzí na predmetoch, stenách a pod.), elektrickej inštalácie (vodičov, spotrebičov, vypínačov poistiek), predmetov nachádzajúcich sa na inom než pôvodnom mieste, odstavenie nábytku a pod.;
- opis miesta vzniku požiaru (všetkých predmetov nájdených vo vrstvách ohniska hlavne vo vrstve najspodnejšej, zvyšky zápalných látok, drevo, slama, handry alebo predmety, v ktorých boli prinesené nádoby, črepiny skla, zvyšky chemických látok (podľa farby v popole), príškvarkov a pod., mastných škvŕn po minerálnych a rastlinných olejoch, parafíne – tiež predmetov alebo látok nachádzajúcich sa na neobvyklom mieste, ako zvyšky slamy v obytnej miestnosti, petrolej v prádle a pod.);
- technológie výroby, strojného dielu alebo iného technického zariadenia, ktoré bolo zasiahnuté;
- opis mŕtvoly (poloha, viditeľné popáleniny, stopy násilia), zvyšky odevov, obsah vreciek, predmetov nachádzajúcich sa v blízkosti mŕtvoly (vražedné a samovražedné nástroje), nádob od horľavých látok, ich zvyškov, zvyškov osobných dokladov, predmetov osobnej potreby a pod.

Ak požiar, výbuch alebo prevádzková havária vznikol v priemyselnom objekte (chemickom, drevárskom alebo potravinárskom), v podniku energetiky, vodného hospodárstva, v distribučných skladoch atď., potom spravidla treba obhliadkou dokumentovať:

- stav zdrojov s otvoreným ohňom (kúrenie rôznych druhov, plynové horáky, poloha kohútikov horákov alebo iných uzáverov, výsyvky popola a pod.);
- stav elektrického, väčšinou silnoprúdového zariadenia (transformátorov, rozvodov, spínačov, ochrán a poistiek rôznych druhov), spôsoby uzemnenia vodičov a spotrebičov, hodnôt elektrického prúdu (na ampérmetroch, voltmetroch a pod.), opis cudzích predmetov nájdených na zariadeniach (drôty a pod.);
- opis zdrojov sálavého tepla (parné tepelné telesá, dymovody), opis predmetov podliehajúcich suchej destilácii;
- stav zariadení, u ktorých môže dôjsť k zahrievaniu následkom trenia (ložísk, transmisíí, hriadeľov, remení a rôzneho pohybového zariadenia), sfarbenie kovov, mazanie a pod., výťahov (v mlynoch), šrotovníkov, fukárov (v poľnohospodárstve);
- opis tlakových nádob (parné kotle, paráky, autoklávy, prenosné nádoby na stlačené a kvapalné plyny, parné alebo plynové potrubia, vozové nádoby, stav pretlakových ventilov, regulátorov, otáčkomerov, uzáver vypúšťacích ventilov, hodnôt na tlakomeroch, manometroch, vodoznakoch, záznamy o posledných tlakových skúškach a štítky na nádobách);
- opis kontrolných pomôcok (teplomery, rýchlostné zariadenia);
- opis chemických látok schopných rýchlej reakcie (druh, množstvo, prostredie atď.);
- opis polotovarov, hotových výrobkov a iných produktov skladovaných alebo vyrobených (ich množstvo, skladovacie karty, účtovné zápisy, výrobné reglementy), prostredie (prašné, vlhké, suché – z hľadiska vzťahov k príčine požiaru alebo výbuchu);
- stav protipožiarnych opatrení (umiestnenie výstražných tabuliek o zákaze fajčenia, vstupu s otvoreným ohňom, umiestnenie požiarneho plánu, hasiacich prístrojov atď.), signalizačných zariadení, zariadení pre automatické hasenie atď.;
- opis nádob s horľavými kvapalinami (druh kvapalín I.–III. triedy, ich množstvo, teplota vzduchu, zdroja ohňa a tepla, vzdialenosť od iných objektov a pod.).

b) v záverečnej časti:

- zoznam vyhladaných a zaistených vecí a stôp na skúmanie s ich číselným označením;
- zoznam vecí tvoriacich obsah dokumentácie obhliadky (náčrtok, plánik, fotodokumentácia, videozáznam) a ďalšie dokumenty nadväzujúce na obhliadku miesta udalosti;
- ostatné opatrenia, ktoré boli na mieste udalosti, resp. pri obhliadke vykonané.

Zaistenie dokumentácie

Pre potreby vyšetrovania je potrebné zaistiť najmä tieto listinné dôkazy:

- prevádzkovo-výrobná dokumentácia,
- technická dokumentácia strojov a zariadení,
- knihy o prevádzkovom hlásení opráv,
- návody a pokyny obsluhy technologického zariadenia,
- evidencie a záznamy účasti pracovníkov na odbornom školení a osvedčenia o kvalifikácii a dĺžke praxe,
- doklady o vykonávaných skúškach kvality výrobkov.

Výsluch oznamovateľa

V prípade, že oznamovateľ je súčasne očitým svedkom, je potrebné zamerať výsluch najmä na:

- kedy k udalosti došlo alebo kedy spozoroval jej vznik,
- aké objekty boli zasiahnuté a aký bol priebeh udalosti (napr. rýchlosť a šírenie požiaru),
- aká je jeho predstava o rozsahu a bezprostrednej príčine udalosti,
- údaje umožňujúce vytýčenie vyšetrovacích verzií.⁴

Podnety, osobitosti opatrení, neodkladných a neopakovateľných úkonov pri vyšetrovaní pracovných úrazov

Organizácie sú povinné registrovať všetky pracovné úrazy, pokiaľ nimi bola spôsobená smrť alebo pracovná neschopnosť pracovníka trvajúca najmenej jeden deň mimo deň, keď došlo k pracovnému úrazu. Vedenie organizácie musí po obdržaní správy o smrteľnom, ťažkom alebo hromadnom pracovnom úraze ohlásiť tento útvar Policajného zboru. Organizácia je tiež povinná, ak zomrie pracovník kedykoľvek neskoršie následkom pracovného úrazu, do 48 hodín po úmrtí ohlásiť túto skutočnosť príslušným orgánom. Oznámenie musí obsahovať údaje o čase, mieste a druhu pracovného úrazu.

Obhliadka miesta činu

Včasná a rýchla obhliadka miesta pracovného úrazu je potrebná, okrem všeobecných taktických zásad, tiež nutnosťou obnoviť výrobu a zabrániť prípadnému mareniu vyšetrovania, ktoré by mohlo spočívať, napr. v odstránení príčin úrazu osobami, zodpovednými za bezpečnosť práce, dodatočnou montážou zabezpečovacích zariadení strojov, vyvesenie prípadných pokynov a nariadení, ktoré je nutné dodržiavať pre bezpečnú prácu. Význam obhliadky miesta činu nemožno podceňovať ani v prípadoch neskorého ohlásenia pracovného úrazu. Odstránenie niektorých nedostatkov vo výrobe spôsobujúcich úraz vyžaduje dlhú dobu, niektoré situácie a okolnosti dôležité pre objasnenie úrazu možno pochopiť len obhliadkou miesta úrazu (na mieste činu môžu byť stopy krvi, rôzne poškodenia, ktoré pomáhajú objasniť mechanizmus úrazu). Organizácie a ich pracovníci sú povinní v prípadoch pracovných úrazov zaistiť miesto pracovného úrazu tak, aby ostalo zachované v pôvodnom stave do príchodu vyšetrovateľa alebo pracovníka inšpektorátu bezpečnosti práce. Vo výnimočných prípadoch, keď nemožno

4 PALAREC, J. *Vyšetrovanie požiarov, výbuchov a havárií*. In: VIKTORYOVÁ, J. a kol. *Vyšetrovanie*. Bratislava: Akadémia PZ, 2015, s. 579–583. KONRÁD, Z., V. PORADA, J. STRAUS a J. SUCHÁNEK. *Kriminalistika: kriminalistická taktika a metodiky vyšetrovaní*. Plzeň: Vydavateľstvá a nakladateľstvá Aleš Čeněk, s. r. o., 2015, s. 291, 292, 293–296. PORADA, V. a kol. *Kriminalistika*. Bratislava: IURA EDITION, 2007, s. 532, 533, 535–539. PORADA, V., P. POLÁK a kol. *Kriminalistika*. Plzeň: Vydavateľstvá a nakladateľstvá Aleš Čeněk, s. r. o., 2015, s. 446, 447, 448–451. KONRÁD, Z., V. PORADA, J. STRAUS a J. SUCHÁNEK. *Kriminalistika. Teória, metodológia a metódy kriminalistickej techniky*. Plzeň: Vydavateľstvá a nakladateľstvá Aleš Čeněk, s. r. o., 2014. KURILOVSKÁ, L., I. SVOBODA a kol. *Kriminalistika*. Bratislava: Akadémia PZ, 2017. BLAŽEK, R. *Kriminalistika*. Šamorín: Heuréka, 2016. METEŇKO, J., I. BAČÍKOVÁ a M. SAMEK. *Kriminalistická taktika*. Brno: Vydavateľstvá a nakladateľstvá Václav Klemm, 2013.

nechať miesto v pôvodnom stave (napr. vyslobodenie zraneného pracovníka), musí pracovník organizácie, ktorý dal príkaz alebo súhlas k vykonaniu zmien, nechať vyhotoviť situačný náčrtok, na ktorom sa vyznačí vykonaná zmena, príp. miesto úrazu vyfotografovať v pôvodnom stave.

V niektorých prípadoch vyzerá miesto úrazu, najmä po výbuchoch a prevádzkových haváriách, ako chaotické nakopanie najrôznejších trosiek, strojov a surovín. To vyžaduje, aby sa vyšetrovateľ pred začatím obhliadky zoznámil s organizačnou štruktúrou organizácie, v ktorej došlo k pracovnému úrazu, s technológiou výroby, s jednotlivými mechanizmami a zariadeniami. Ak to nie je možné z časových dôvodov alebo s ohľadom na zložitosť týchto otázok, odporúča sa konzultácia s odborníkom alebo pracovníkom inšpektorátu bezpečnosti práce. Z týchto dôvodov je veľmi prospešná i účasť týchto odborníkov pri obhliadke miesta úrazu. Príčinná súvislosť v prípadoch pracovných úrazov je veľmi zložitým javom (bezprostrednej príčine pracovného úrazu predchádza hlavná príčina, jej následky a pod.). Toto všetko sťažuje určenie hraníc obhliadky miesta pracovného úrazu. Na začiatku obhliadky vykoná vyšetrovateľ orientačnú obhliadku miesta úrazu, ktorej hlavným cieľom je získať všeobecnú predstavu o všetkých objektoch, ktoré sa tam nachádzajú, o ich umiestnení a vzdialenosti medzi nimi a účelu ich použitia a pod.

V priebehu obhliadky vyšetrovateľ obhliada najmä:

- jednotlivé stroje a zariadenia, na ktorých došlo k pracovnému úrazu, aby zistil ich technický stav v dobe obhliadky,
- kontrolné a poistné zariadenia týchto strojov, zapojenie k energetickým zdrojom, a pod.,
- stav predpísaných ochranných prostriedkov a či bol nimi postihnutý pracovník vybavený,
- jednotlivé stopy, ktoré vznikli v priebehu úrazu, úlomky strojov a náradia,
- mŕtvolu a jej odev (ak sa tam nachádza).

Účelom detailnej obhliadky miesta pracovného úrazu je najmä:

- zistiť informácie o mechanizme vzniku a priebehu úrazu a o spôsobených zraneniach a ich druhu,
- zistiť informácie o bezprostredných príčinách úrazu,
- zistiť a zaistiť vecné dôkazy.

V ďalšej etape je potrebné **zaistiť písomnú dokumentáciu**, ktorú tvoria najmä:

- platné právne predpisy, ktoré upravujú otázky bezpečnosti práce v odbore, v ktorom došlo k pracovnému úrazu,
- písomná dokumentácia o vyšetřovanom úraze, vyhotovená organizáciou alebo pracovníkom inšpektorátu bezpečnosti práce.⁵

5 PALAREC, J. Vyšetřovanie pracovných úrazov. In: VIKTORYOVÁ, J. a kol. Vyšetřovanie. Bratislava, Akadémia PZ, 2015, s. 607, 608. VIKTORYOVÁ, J., J. PALAREC a J. BLATNICKÝ. Vyšetřovanie vybraných druhov trestných činov – detskej pornografie, trestnej činnosti mladistvých, pracovných úrazov. Bratislava: Akadémia PZ, 2014, s. 47–49. KONRÁD, Z., V. PORADA, J. STRAUS a J. SUCHÁNEK. Kriminalistika: kriminalistická taktika a metodiky vyšetřování. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s. r. o., 2015. PORADA, V.

Predmet a rozsah dokazovania a vyšetrovania požiarov, výbuchov a prevádzkových havárií

Predmet dokazovania a vyšetrovania v konkrétnej trestnej veci, teda aj pri požiaroch, výbuchoch a prevádzkových haváriách tvoria okolnosti dôležité pre trestné konanie. Za také je potrebné považovať okolnosti dôležité pre rozhodnutie vo veci. Vo všeobecnosti v trestnom konaní treba dokazovať najmä skutočnosti uvedené v § 119 ods. 1 Trestného poriadku.

Okruh okolností, ktoré treba v konkrétnom prípade vo vyšetrovaní zisťovať a dokazovať, treba určiť so zreteľom na povahu prípadu. Napriek tomu, možno vymedziť predmet dokazovania a vyšetrovania nasledovnými otázkami:

- kde, kedy a za akých okolností požiar, výbuch alebo prevádzková havária vznikli;
- príčinu vzniku požiaru, výbuchu alebo prevádzkovej havárie;
- pri úmyselnom spôsobení požiaru prostriedky (zapaľovadlá), ktoré boli použité;
- aké pravidlá požiarnej bezpečnosti boli porušené, kto ich porušil a kto je zodpovedný za ich porušenie;
- cieľ, ktorý sledoval páchatel' pri úmyselnom spôsobení požiaru, prevádzkovej havárie;
- či okrem hlavného páchatela sa na trestnom čine podieľali aj ďalší páchatelia;
- motív páchatela pri úmyselne založenom požiaru;
- dôsledky, charakter a rozsah spôsobenej škody;
- rozsah ohrozenia iného majetku, života a zdravia ľudí;
- či požiarom nebol sledovaný cieľ utajiť inú trestnú činnosť;
- mieru zavinenia.

Rozsah dokazovania a vyšetrovania bude závisieť od toho, či požiar, výbuch alebo prevádzková havária vznikol z nedbanlivosti (konaním alebo opomenutím), páchatel' spôsobil požiar, výbuch alebo prevádzkovú haváriu úmyselne alebo vznikol z objektívnych príčin nezavinených človekom. Pri úmyselnom spôsobení požiaru, výbuchu alebo prevádzkovej havárie je nutné vždy dokazovať spôsob jeho založenia, prípravy a jej formy, činnosť páchatela zameranú na utajenie požiaru, výbuchu, prevádzkovej havárie alebo inej trestnej činnosti. Tak isto je potrebné vždy dokazovať, či okrem trestných činov spáchaných prostredníctvom požiaru neboli spáchané aj iné trestné činy (napr. vražda). Pri nedbanlivostnom zavinení je potrebné dokazovať okolnosti vzniku požiaru v dôsledku porušenia predpisov o požiarnej bezpečnosti a či porušenie týchto predpisov bolo skutočnou príčinou vzniku požiaru.

Vždy však treba dokazovať čas vzniku požiaru, čas jeho spozorovania, okolnosti jeho vzniku, priebeh horenia, cesty šírenia, ale aj také okolnosti, či niekto nezvýšil, alebo nestážil odvrátenie všeobecného nebezpečenstva alebo jeho zmiernenie.

a kol.: Kriminológia. Bratislava: IURA EDITION, 2007. PORADA, V., P. POLÁK a kol. Kriminológia. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s. r. o., 2015. KONRÁD, Z., V. PORADA, J. STRAUS a J. SUCHÁNEK. Kriminológia. Teória, metodológia a metódy kriminologickej techniky. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s. r. o., 2014. KURILOVSKÁ, L., I. SVOBODA a kol. Kriminológia. Bratislava: Akadémia PZ, 2017. BLAŽEK, R. Kriminológia. Šamorín: Heuréka, 2016. METENKO, J., I. BAČÍKOVÁ a M. SAMEK. Kriminologická taktika. Brno: Vydavatelství a nakladatelství Václav Klemm, 2013.

Z hľadiska posúdenia stupňa závažnosti činu sa musia dokazovať okolnosti, či páchatel' spáchal trestný čin sám, alebo sa na trestnom čine podieľali aj ďalšie osoby.

Subjektívna stránka skutkovej podstaty trestného činu má svoj význam nielen z hľadiska formy zavinenia, ale aj miery zavinenia a pohnútky páchatela. Do úvahy prichádzajú predovšetkým také okolnosti ako spôsobenie požiaru z pomsty, zlosti, nenávisťi, zakrytia inej trestnej činnosti, prípadne z provokácie. Vždy je potrebné dokazovať akou mierou prispel páchatel' k tomu, že požiar vznikol.

Osobitnú pozornosť predmetu dokazovania je potrebné venovať požiarom, kde je podozrenie zo zakrytia iného trestného činu, ako je vražda, lúpež, krádež a pod. Vtedy je potrebné venovať zvýšenú pozornosť aj vzdialenejším miestam, kde sa môžu nachádzať stopy po dopravnom prostriedku, stopa po obuvi a pod.⁶

Predmet a rozsah dokazovania a vyšetrovania pracovných úrazov

V priebehu dokazovania a vyšetrovania je treba zisťovať najmä:

- u objektu trestného činu, či boli ohrozené alebo porušené vzťahy, ktoré zaisťujú bezpečnosť pri práci a ochranu zdravia a života pracovníkov,
- u objektívnej stránky trestného činu – znaky charakterizujúce vyšetrovanú udalosť alebo konanie páchatela (kedy k pracovnému úrazu došlo, kde, za akých okolností, ktoré iné osoby boli prítomné a aké úlohy plnili, aký bol mechanizmus spôsobenia ujmy na zdraví alebo smrti, ktoré konkrétne povinnosti alebo aké konkrétne predpisy o bezpečnosti práce boli porušené, znaky charakterizujúce následky úrazu, príp. príčina smrti v dôsledku pracovného úrazu),
- u subjektu trestného činu je nutné získať informácie o pracovnej morálke a kvalifikácii páchatela,
- u subjektívnej stránky trestného činu ide o dokázanie subjektívneho vzťahu páchatela ku konaniu, v ktorého dôsledku nastal pracovný úraz a k následku tohto úrazu.

Pri vyšetrovaní pracovných úrazov je nutné okrem toho zistiť príčiny, ktoré vyvolali okolnosti umožňujúce alebo uľahčujúce jeho spáchanie. Je potrebné zistiť hlavnú príčinu udalosti, ktorá bola vyvolaná alebo spôsobená činnosťou určitej osoby alebo osôb a či

6 PALAREC, J. Vyšetrovanie požiarov, výbuchov a havárií. In: VIKTORYOVÁ, J. a kol. Vyšetrovanie. Bratislava: Akadémia PZ, 2015, s. 583, 584. KONRÁD, Z., V. PORADA, J. STRAUS a J. SUCHÁNEK. Kriminológia: kriminologická taktika a metodiky vyšetrovaní. Plzeň: Vydavateľství a nakladatelství Aleš Čeněk, s. r. o., 2015, s. 292, 293. PORADA, V. a kol. Kriminológia. Bratislava: IURA EDITION, 2007, s. 534, 535. PORADA, V., P. POLÁK a kol. Kriminológia. Plzeň: Vydavateľství a nakladatelství Aleš Čeněk, s. r. o., 2015, s. 448. KONRÁD, Z., V. PORADA, J. STRAUS a J. SUCHÁNEK. Kriminológia. Teória, metodológia a metódy kriminologickej techniky. Plzeň: Vydavateľství a nakladatelství Aleš Čeněk, s. r. o., 2014. KURILOVSKÁ, L., I. SVOBODA a kol. Kriminológia. Bratislava: Akadémia PZ, 2017. BLAŽEK, R. Kriminológia. Šamorín: Heuréka, 2016. METEŇKO, J., I. BAČÍKOVÁ a M. SAMEK. Kriminologická taktika. Brno: Vydavateľství a nakladatelství Václav Klemm, 2013. VIKTORYOVÁ, J. a J. BLATNICKÝ. Teória dokazovania – logika v dokazovaní. Bratislava: Akadémia PZ, 2015.

podstata, obsah hlavnej príčiny spočíva v porušení dôležitej povinnosti alebo v hrubom porušení ustanovení predpisu o bezpečnosti práce.⁷

Tvorba a previerka vyšetrovacích verzií a plánovanie vyšetrovania požiarov, výbuchov a prevádzkových havárií

Tvorba vyšetrovacích verzií pri vyšetrovaní požiarov, výbuchov a prevádzkových havárií sa skladá z viacerých štádií. Do týchto štádií sa zahŕňa zhromažďovanie základného materiálu, jeho roztriedenie, všestranná analýza a hodnotenie. Na základe nich potom dochádza k tvorbe verzií o vzniku požiaru, výbuchu, prevádzkovej havárie a páchatelovi.

Verzia k zisteniu príčin vzniku požiaru, výbuchu a prevádzkovej havárie – základnou podmienkou úspešného boja proti požiarom, výbuchom a prevádzkovým haváriám je znalosť príčin, z ktorých požiare, výbuchy a prevádzkové havárie vznikajú.

Verziu o úmyselnom spôsobení udalosti možno vytýčiť po zistení týchto skutočností:

- na mieste požiaru, výbuchu či prevádzkovej havárie boli nájdené zvyšky zapalovadiel, špeciálne vyrobených výbušných zariadení, zmesí a látok, ktoré mohli výbuch spôsobiť,
- boli nájdené stopy svedčiace o násilnom vniknutí do objektu,
- nájdenie niekoľkých od seba vzdialených kriminalistických ohnisk požiaru,
- zistenie úmyselného poškodenia ochranného, bezpečnostného signalizačného zariadenia (napr. tepelné čidlá) u technologických zariadeniach a v prevádzke strojov,
- nájdenie kriminalistického ohniska v mieste a prostredí, kde je technická alebo iná príčina vzniku vylúčená,
- pravdepodobnosť motívu založenia požiaru, príp. zničenia strojného zariadenia z pomsty, nenávisťi alebo iného osobného dôvodu u podozrivých osôb.

Verzie o vzniku udalosti z nedbanlivosti je možné vytýčiť vďaka týmto skutočnostiam:

- zistenie porušovania požiarnych bezpečnostných predpisov a opatrení pri určitej činnosti (napr. zváranie),

7 PALAREC, J. *Vyšetrovanie pracovných úrazov*. In: VIKTORYOVÁ, J. a kol. *Vyšetrovanie*. Bratislava, Akadémia PZ, 2015, s. 608. VIKTORYOVÁ, J., J. PALAREC a J. BLATNICKÝ. *Vyšetrovanie vybraných druhov trestných činov – detskej pornografie, trestnej činnosti mladistvých, pracovných úrazov*. Bratislava: Akadémia PZ, 2014, s. 49. KONRÁD, Z., V. PORADA, J. STRAUS a J. SUCHÁNEK. *Kriminalistika: kriminalistická taktika a metodiky vyšetrování*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s. r. o., 2015. PORADA, V. a kol. *Kriminalistika*. Bratislava: IURA EDITION, 2007. PORADA, V., P. POLÁK a kol. *Kriminalistika*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s. r. o., 2015. KONRÁD, Z., V. PORADA, J. STRAUS a J. SUCHÁNEK. *Kriminalistika. Teória, metodológia a metódy kriminalistickej techniky*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s. r. o., 2014. KURILOVSKÁ, L., I. SVOBODA a kol. *Kriminalistika*. Bratislava: Akadémia PZ, 2017. BLAŽEK, R. *Kriminalistika*. Šamorín: Heuréka, 2016. METEŇKO, J., I. BAČÍKOVÁ a M. SAMEK. *Kriminalistická taktika*. Brno: Vydavatelství a nakladatelství Václav Klemm, 2013. VIKTORYOVÁ, J. a J. BLATNICKÝ. *Teória dokazovania – logika v dokazovaní*. Bratislava: Akadémia PZ, 2015.

- používanie elektrických spotrebičov bez ochranných podložiek, zásuviek a káblov, ktoré nezodpovedajú normám,
- nájdenie elektrických spotrebičov v kriminalistickom ohnisku požiaru, najmä pri požiaroch bytov, rodinných domov, kancelárii a pod.
- zistenie pohybu detí, hier, činností a prejavov typických pre detský vek v blízkosti objektu, v ktorom vznikol požiar,
- okolnosti nasvedčujúce nedodržaniu technologického postupu pri výrobe a plnení horľavých látok a zmesí (farby, riedidla, zápalky),
- nepozorná manipulácia s otvoreným ohňom, fajčenie v miestach s určitou koncentráciou plynu, keď hrozí nebezpečenstvo požiaru, výbuchu alebo prevádzkovej havárie.

Verzie o páchatelovi vychádzajú zo zavinenia:

- úmyselného trestného činu:
 - o možnosti, že požiar bol založený ako pomsta kvôli rôznym osobným, rodinným či majetkovým sporom a sporom majúcim za následok stratu zamestnania, zníženie mzdy a pod.,
 - o tom, že požiar mohol byť založený s úmyslom poistného podvodu,
 - o tom, že požiar mohol zakryť iný trestný čin,
 - o pohybe podozrivých osôb a vozidiel bezprostredne pred vznikom udalosti a pri záchranných prácach, pričom do úvahy prichádzajú osoby už odsúdené za podobné činy, osoby, ktoré prejavili mimoriadnu aktivitu a odvahu pri lokalizácii a záchranných prácach,
 - o vyhrážkach a výrokoch osôb vzbudzujúcich dôvodné podozrenie z úmyselného spôsobenia danej udalosti, o ich možnom motíve.
- z nedbanlivosti:
 - predovšetkým je zameraná na preverovanie činnosti osôb, ktoré sa na mieste udalosti zdržiavali v kritickom čase z dôvodu svojej funkcie, profesie, kontroly, odpočinku (ubytovne zamestnancov), a pod.
 - dôležité sú poznatky o požití alkoholu, odbornosti, pracovnej morálke, nezodpovednom prístupe.

Pri vyšetrovaní týchto prípadov nie je možné zaobísť sa bez spracovania precízneho plánu, v ktorom je potrebné okrem verzií zakomponovať aj úlohy v podobe úkonov a opatrení na ich preverenie, zistenie príčiny a celého predmetu dokazovania a vyšetrovania.⁸

8 PALAREC, J. Vyšetrovanie požiarov, výbuchov a havárií. In: VIKTORYOVÁ, J. a kol. Vyšetrovanie. Bratislava: Akadémia PZ, 2015, s. 584, 585. KONRÁD, Z., V. PORADA, J. STRAUS a J. SUCHÁNEK. Kriminalistika: kriminalistická taktika a metodiky vyšetrovaní. Plzeň: Vydavateľstvá a nakladateľstvá Aleš Čeněk, s. r. o., 2015, s. 290, 291, 296, 297. PORADA, V. a kol. Kriminalistika. Bratislava: IURA EDITION, 2007, s. 530–532, 539–541. PORADA, V., P. POLÁK a kol. Kriminalistika. Plzeň: Vydavateľstvá a nakladateľstvá Aleš Čeněk, s. r. o., 2015, s. 445, 446, 452, 453. KONRÁD, Z., V. PORADA, J. STRAUS a J. SUCHÁNEK. Kriminalistika. Teória, metodológia a metódy kriminalistickej techniky. Plzeň: Vydavateľstvá a nakladateľstvá Aleš Čeněk, s. r. o., 2014. KURILOVSKÁ, L., I. SVOBODA a kol. Kriminalistika. Bratislava: Akadémia PZ, 2017. BLAŽEK, R. Kriminalistika. Šamorín: Heuréka, 2016. METEŇKO, J., I. BAČÍKOVÁ a M. SAMEK. Kriminalistická taktika. Brno: Vydavateľstvá a nakladateľstvá Václav Klemm, 2013. VIKTORYOVÁ, J. a J. BLATNICKÝ. Teória dokazovania – logika v dokazovaní. Bratislava: Akadémia PZ, 2015.

Tvorba a preverka vyšetrovacích verzií a plánovanie vyšetrovania pracovných úrazov

V prípadoch, keď vyšetrovanie začína na základe prijatého oznámenia o pracovnom úraze, možno vyšetrovacie verzie vytvoriť a plán zostaviť až po vykonaní neodkladných úkonov, neopakovateľných úkonov a zaisťovacích úkonov. Všeobecné verzie o príčine pracovného úrazu môžu byť:

- k úrazu došlo následkom porušenia predpisov o bezpečnosti práce osobou zodpovednou za ich dodržiavanie,
- k úrazu došlo následkom porušenia predpisov o bezpečnosti práce zodpovednou osobou, avšak spoluvinu na jeho vzniku má i poškodený pracovník,
- úraz zaviniť poškodený pracovník vlastnou činnosťou,
- k úrazu došlo pôsobením objektívnych, za konkrétnej situácie, nepredvídaných príčin.

Vyvodeními dôsledkami, ktoré by mali existovať ak je pravdivá prvá alebo druhá verzia sú fakty o existencii bezpečnostných predpisov v oblasti činnosti, ktorú vyvíjal poškodený, fakty o porušení týchto predpisov, o trestnosti tohto konania a o príčinnej súvislosti medzi ich porušením a následkom, ku ktorému došlo.

Okrem toho, ak je preverovaná druhá verzia, musia byť zistené fakty, dokazujúce spoluvinu poškodeného pracovníka na vzniku úrazu.

Ak bola vytýčená druhá verzia musí vyšetrovateľ v priebehu jej preverky zistiť fakty, ktoré:

- poukazujú na pracovnú činnosť poškodeného a jeho fyzický a duševný stav v pracovnej dobe,
- dokazujú jeho kvalifikáciu pre výkon funkcie alebo povolanie, jeho skúsenosť, zručnosť a pod.,
- dokazujú jeho znalosti predpisov o bezpečnosti práce, jeho vybavenie, ochrannými prostriedkami, znalosťami o použití týchto prostriedkov a pod.

Dost' často vzniká pracovný úraz z objektívnych príčin pri dodržiavaní predpisov o bezpečnosti práce, preto ak je k tomu dôvod, vytvorí sa verzia o objektívnej príčine pracovného úrazu. V niektorých prípadoch je potrebné vytvoriť verzie o subjekte pracovného úrazu, pretože úraz mohli spôsobiť rôzne osoby.

Stvorbou a preverkou verzií úzko súvisí plánovanie vyšetrovania a organizácia vyšetrovania. Do plánu vyšetrovania je nutné zahrnúť nielen všetky reálne, do úvahy prichádzajúce verzie, ale aj spôsob ich preverenia a otázky, na ktoré je treba nájsť odpovede. Okrem toho, do plánu vyšetrovania sa zapracuje organizácia preverky verzií a organizácia vykonávania úkonov a opatrení, ktorých vykonanie je vo veci potrebné za účelom objasnenia otázok zakomponovaných v pláne. Je tiež potrebné stanoviť zodpovednosť za ich vykonanie, ako i dobu ich vykonania. V priebehu preverovania vyšetrovacích verzií je potrebné uplatňovať i taktické hľadisko, napr. vykonať prednostne úkony pri nebezpečenstve zničenia dôkazov, alebo zmarenia či sťaženia vyšetrovania. Do plánu vyšetrovania môžeme zapracovať aj taktické postupy pri vykonávaní úkonov, ako sú výsluchy, konfrontácie a pod., alebo sa spracujú samostatné plány ich vykonania.

Plánovanie jednotlivých vyšetrovacích úkonov je priamo závislé na ich charaktere. Zo skupiny otázok, ktoré je potrebné riešiť pri vykonávaní určitých vyšetrovacích úkonov možno vyčleniť také, ktoré sú spoločné pre všetky vyšetrovacie úkony. Ide o tieto otázky:

- aký je cieľ zamýšľaného vyšetrovacieho úkonu,
- kedy je potrebné tento úkon vykonať,
- kde má byť tento úkon vykonaný,
- kto sa má zúčastniť vykonania tohto úkonu,
- ako budú rozdelené povinnosti medzi účastníkov vykonávaného vyšetrovacieho úkonu,
- v akom poradí sa bude vyšetrovací úkon vykonávať,
- aké vedecko-technické a iné prostriedky sú potrebné k jeho vykonaniu.

Plán podľa konkrétnej situácie je potrebné dopĺňať, resp. aktualizovať, o verzie, úkony a opatrenia, ktorých vykonanie sa ukáže ako potrebné.⁹

Záver

Požiare, výbuchy, prevádzkové havárie ako aj pracovné úrazy, ktoré často s nimi súvisia sú fenoménmi, ktoré sú spoločnosťou vnímané veľmi citlivo. Obava z týchto mimoriadnych udalostí je v očiach obyvateľov vysoká, a to najmä z dôvodu, akými rozsiahlymi následkami rôzneho druhu dokázu ľudstvo zaskočiť. Škody, ktoré vznikajú v súvislosti s požiarimi, výbuchmi, prevádzkovými haváriami a pracovnými úrazmi sú nežiadúcimi sprievodnými javmi života v spoločnosti, nech už sú zapríčinené úmyselne, z neobstaranosti alebo pôsobením objektívnych príčin. Stav rozvoja vedy a techniky a jej využívanie v bežnom živote v sebe prináša istú mieru rizika, že k vzniku takejto mimoriadnej udalosti dôjde.

Rovnako ako ľudstvo zaznamenalo vývoj vedy a techniky, vyvíjala sa i metodika vyšetrovania týchto mimoriadnych udalostí. Potreba jej vývoja bola reflektovaná vývojom spoločnosti v oblasti technologickej i ekonomickej. V prípade, že dôjde k požiaru, výbuchu, prevádzkovej havárii alebo pracovnému úrazu vzniká potreba zaoberať sa okolnosťami sprevádzajúcimi ich vznik a pôsobenie. Metodika ich vyšetrovania, ktorá vzniká najmä na základe analýzy vyšetrovacích spisov a následným zovšeobecnením vyšetrovateľskej

⁹ PALAREC, J. *Vyšetrovanie pracovných úrazov*. In: VIKTORYOVÁ, J. a kol. *Vyšetrovanie*. Bratislava, Akadémia PZ, 2015, s. 609, 610. VIKTORYOVÁ, J., J. PALAREC a J. BLATNICKÝ. *Vyšetrovanie vybraných druhov trestných činov – detskej pornografie, trestnej činnosti mladistvých, pracovných úrazov*. Bratislava: Akadémia PZ, 2014, s. 50, 51. KONRÁD, Z., V. PORADA, J. STRAUS a J. SUCHÁNEK. *Kriminalistika: kriminalistická taktika a metodiky vyšetrovaní*. Plzeň: Vydavateľstvá a nakladateľstvá Aleš Čeněk, s. r. o., 2015. PORADA, V. a kol. *Kriminalistika*. Bratislava: IURA EDITION, 2007. PORADA, V., P. POLÁK a kol. *Kriminalistika*. Plzeň: Vydavateľstvá a nakladateľstvá Aleš Čeněk, s. r. o., 2015. KONRÁD, Z., V. PORADA, J. STRAUS a J. SUCHÁNEK. *Kriminalistika. Teória, metodológia a metódy kriminalistickej techniky*. Plzeň: Vydavateľstvá a nakladateľstvá Aleš Čeněk, s. r. o., 2014. KURILOVSKÁ, L., I. SVOBODA a kol. *Kriminalistika*. Bratislava: Akadémia PZ, 2017. BLAŽEK, R. *Kriminalistika*. Šamorín: Heuréka, 2016. METEŇKO, J., I. BAČÍKOVÁ a M. SAMEK. *Kriminalistická taktika*. Brno: Vydavateľstvá a nakladateľstvá Václav Klemm, 2013. VIKTORYOVÁ, J. a J. BLATNICKÝ. *Teória dokazovania – logika v dokazovaní*. Bratislava: Akadémia PZ, 2015.

praxe v sebe prináša možnosti, ktoré napomáhajú uspokojiť tieto potreby. Cílená práca orgánov činných v trestnom konaní za využitia adekvátnych vyšetrovacích úkonov, metód, prostriedkov a postupov, ktoré sú čiastočne naznačené v tejto práci, umožňuje naplniť cieľ vyšetrovania a dokazovania týchto mimoriadnych udalostí a to náležité zistenie skutkového stavu veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, zistenie páchatela zodpovedného za ich vznik a zabezpečenie jeho spravodlivého potrestania za spáchaný skutok. Na základe výsledkov vyšetrovania je následne nevyhnutné prijať preventívno-bezpečnostné opatrenia, ktoré zabezpečia efektívnu elimináciu, resp. predchádzanie vzniku uvedených mimoriadnych udalostí.

Literatúra

BANGO, D. Spolupráca vyšetrovateľa PZ s inšpektorátmi práce pri vyšetrovaní pracovných úrazov. In: *Policajná teória a prax*. Roč. XII., č. 2. Bratislava: Akadémia PZ, 2004, s. 37–43.

BLAŽEK, R. *Kriminalistika*. Šamorín: Heuréka, 2016, 264 s. ISBN 978-80-8173-030-6.

ČENTĚŠ, J. a kol. *Trestný zákon. Veľký komentár*. Bratislava: Eurokódex, 2018, 978 s. ISBN 978-80-8155-076-8.

ČENTĚŠ, J. a kol. *Trestný poriadok. Veľký komentár*. Bratislava: Eurokódex, 2019, 1038 s. ISBN 978-80-8155-087-4.

IVOR, J. a kol. *Trestné právo hmotné 1: Všeobecná časť*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2016, 555 s. ISBN 978-80-8168-509-5.

IVOR, J. a kol. *Trestné právo hmotné 2: Osobitná časť*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2017, 646 s. ISBN 978-80-8168-585-9.

IVOR, J. a kol. *Trestné právo procesné 1*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2017, 526 s. ISBN 978-80-8168-593-4.

IVOR, J. a kol. *Trestné právo procesné 2*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2017, 488 s. ISBN 978-80-8168-618-4.

KONRÁD, Z., V. PORADA, J. STRAUS a J. SUCHÁNEK. *Kriminalistika. Teória, metodológia a metódy kriminalistickej techniky*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s. r. o., 2014, 318 s. ISBN 978-80-7380-535-7.

KONRÁD, Z., V. PORADA, J. STRAUS a J. SUCHÁNEK. *Kriminalistika: kriminalistická taktika a metódy vyšetrování*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s. r. o., 2015, 414 s. ISBN 978-80-7380-547-0.

KURILOVSKÁ, L., I. SVOBODA a kol. *Kriminalistika*. Bratislava: Akadémia PZ, 2017, 430 s. ISBN 978-80-8054-724-0.

METEŇKO, J., I. BAČÍKOVÁ a M. SAMEK. *Kriminalistická taktika*. Brno: Vydavatelství a nakladatelství Václav Klemm, 2013, 307 s. ISBN 978-80-87713-08-2.

PORADA, V. a kol. *Kriminalistika*. Bratislava: IURA EDITION, 2007, 604 s. ISBN 978-80-8078-170-5.

PORADA, V., J. STRAUS a kol. *Kriminalistika. Výzkum, pokroky, perspektivy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s. r. o., 2013, 699 s. ISBN 978-80-7380-477-0.

PORADA, V. a kol. *Kriminalistika – teorie, metody, metodologie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s. r. o., 2014, 459 s. ISBN 978-80-7380-490-9.

PORADA, V., P. POLÁK a kol. *Kriminalistika*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s. r. o., 2015, 510 s. ISBN 978-80-7380-558-6.

STRAUS, J., M. NĚMEC a kol. *Teória a metodológia kriminalistiky*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s. r. o., 2009, 512 s. ISBN 978-80-7380-214-1.

STRAUS, J., V. PORADA a kol. *Teorie, metody a metodologie kriminalistiky*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s. r. o., 2017, 420 s. ISBN 978-80-7380-666-8.

ŠIMOVČEK, I. a kol. *Kriminalistika*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011, 405 s. ISBN 978-80-7380-343-8.

VIKTORYOVÁ, J. a J. BLATNICKÝ. *Znalec vo vyšetrovaní*. Bratislava: Akadémia PZ, 2013, 190 s. ISBN 978-80-8054-570-3.

VIKTORYOVÁ, J. a J. BLATNICKÝ. *Teória dokazovania – logika v dokazovaní*. Bratislava: Akadémia PZ, 2015, 216 s. ISBN 978-80-8054-617-5.

VIKTORYOVÁ, J. a kol. *Vyšetrovanie*. Bratislava: Akadémia PZ, 2011, 634 s. ISBN 978-80-8054-505-5.

VIKTORYOVÁ, J. a kol. *Vyšetrovanie*. Bratislava: Akadémia PZ, 2013, 653 s. ISBN 978-80-8054-548-2.

VIKTORYOVÁ, J. a kol. *Vyšetrovanie*. Bratislava: Akadémia PZ, 2015, 687 s. ISBN 978-80-8054-643-4.

VIKTORYOVÁ, J., D. BANGO a J. BLATNICKÝ. *Spôsoby páchania a utajovania trestných činov*. Bratislava: Akadémia PZ, 2013, 215 s. ISBN 978-80-8054-562-8.

VIKTORYOVÁ, J., J. PALAREC a J. BLATNICKÝ. *Vyšetrovanie vybraných druhov trestných činov – detskej pornografie, trestnej činnosti mladistvých, pracovných úrazov*. Bratislava: Akadémia PZ, 2014, 74 s. ISBN 978-80-8054-592-5.

Zákon č. 300/2005 Z. z. – Trestný zákon v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 301/2005 Z. z. – Trestný poriadok v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 124/2006 Z. z. – o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 125/2006 Z. z. – o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a doplnení niektorých zákonov.